GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Joi'a si Dumineca, Fói'a, candu concedu ajutóriale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe ¼ 3 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu séu 2½ galbini mon. sunatória.

Anulu XXXIX.

Se prenumera la postele c. si . si pe la DD. corespondenti. — Pentru ie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

Nr. 59. Brasiovu 13|1 Augustu 1876.

Dela Associatiunea

din Sibiiu ni se scrie urmatóriele:

Adunarea Associatiunei transilvane romane s'a deschisu astadi in 10 Augustu cu solemnitatea obicinuita. Numerulu membriloru sositi din tienuturile mai departate de districtulu Sibiiului e fórte micu. A surprinsu ca Brasiovulu a fostu represintatu numai prin 2—3 insi. Caus'a póte fi si minunat'a comunicatiune a calei ferate intre Sibiiu si Brasiovu.

Dupa cuventulu de deschidere a presiedintelui si dupa replic'a unui d'intre membri, s'au dusu toti cei de facia in corpore in baseric'a metropolitana din cetate unde, pontificandu insusi metropolitulu s'a celebratu parastasulu in memori'a repausatului primu presiedinte alu Associatiunei metrop. Siagun'a. Cu acésta ocasiune a rostitu d. protop. Z. Boiu de pe amvonu unu cuventu pre catu de frumosu, pre atatu de bine simtitu. Dupa parastasu reintorcandu-se membrii s'a continuatu siedinti'a, s'a cititu reportulu si computulu si s'au alesu comissiunile dupa programu. S'a datu citire unui telegramu salutatoriu din Siomcut a-mare. Unulu din membrii cei tineri d. Popoviciu-Barcianu face apoi o propunere cá se se aléga o comissiune de 7 membri, care se studieze situatiunea fóiei Associatiunei si se véda cum 'si-ar' poté implini acésta fóia scopulu si mai bine decatu s'a potutu pana acuma. Acésta propunere nu a fostu mai de locu motivata, de aceea nu s'a potutu intielege adevĕrăt'a ei tendintia. Adunarea a decisu a se asterne comissiunei pentru propuneri. Cu acestu intermezzo s'a finitu prim'a siedintia.

Panslavismulu.

II.

Slavii sciá fórte bine, ca ei differu cá si nemtii in dialectele loru, ca inse densii aflandu-se in robi'a nemtiésca, si ungurésca, cá si alti frati ai loru in cea turcésca, n'au avutu candu se se intieléga intre sene celu pucinu pentru cultivarea unui dialectu comunu, ci fia-care ramura a gentei slave s'au adoperatu a-si cultiva numai dialectulu provinciei in care locuesce. Acésta fù caus'a principale, ca in congressulu dela Prag'a slavii se gruppara in trei sectiuni principali asia, catu in fia-care era representate dialectele cele mai apropiate unele de altele. Sectiunea 1 numita a slaviloru apuseni era compusa din bohemi, moravi, silesiani si slavaci, cari toti differu relative prea pucinu in dialectele loru, in catu nu simtu nici o lipsa de a cultiva mai multu cá unulu, pe alu Bohemiei. Sectiunea 2 a slaviloru orientali era compusa din poloni si ruteni. Sectiunea 3 a slaviloru meridionali, in care s'au gruppatu slovenii din Stiri'a, Carinthi'a, Carnieli'a, croatii, serbii si dalmatinii, cari érasi se potu indestula prea bine cu unu singuru dialectu. Fia-care din acele sectiuni séu gruppe -si alese din sinulu seu cate 16 membri, prin urmare din 3 gruppe 48 de membri, a caroru adunare se numí Comitetulu congressului nationale slavu, éra de presiedente generale fù alesu renumitulu eruditu si barbatu politicu Palacky. Sectiunile avura de presiedenti pe Schafarik, Liebelt si Stamatoviciu. Din caus'a diversitatiei dialecteloru discussiunile in congressu si in comitetu mergea fórte anevoia asia, ca in fine slavii au fostu necessitati a recurge la ajutoriulu limbei germane pe care o sciá mai toti literatii din copilari'a loru, de candu au fostu siliti se mérga numai la scóla nemtiésca, in lips'a totala de scóla slava. Acésta impregiurare dà ocasiune pana in diu'a de astadi nemtiloru si maghiariloru, cá se-si bata jocu de slavi cu dialectele loru cele multe. Déra nemtii uita bucurosu, ca abia au trecutu unu seculu de candu classele superiori nemtiesci se intielegea intre sinesi numai in limb'a latina si in cea francésca, si ca pana in diu'a de astadi prussacii cu renanii, mecklenburgii cu austriacii, bavarii cu liflandii etc. nu se intielegu intre senesi mai nici-decumu, déca nu-si voru invetia in scóle dialectulu loru celu din carti, formatu cu mare greutate de literati; éra maghiarii numai se taca cu limb'a loru mai multu slava decatu mongola si turca, séu cu cea latinita pana la ridicolu *).

Resultatulu acelui congressu alu slaviloru a fostu numai urmatóri'a programa nationala si politica: 1. Confederatiune defensiva si offensiva a toturoru slaviloru din monarchi'a austriaca. 2. Drepturi egali pentru tóte nationalitatile imperiului austriacu. 3. Interessare de sórtea toturoru slaviloru, adeca si a celoru din alte staturi. 4. Independinti'a imperiului Austriei de Germani'a, cu alte cuvente, esirea Austriei din confederatiunea germana, din causa ca Austri'a nu e statu germanu, ci statu poliglottu, éra in maioritatea sa slavu. 5. Aceste decisiuni ale congressului se fia aduse la cunoscinti'a imperatului.

Pre candu congressulu nationale slavu manecandu din program'a ce-si stabilise, era se-si continue lucrarile sale in pace si linisce, capetele cele aprinse de idei democratice necópte si tenerimea inpintenata de cativa agitatori cumparati cu bani grei, produse in 12 Iuniu revolutiunea din Prag'a, pe care principele Windischgrätz, a carui socia o impuscara prin feréstra, o innecà in sangele loru. Urmara arestari, si congressulu nationale trebuí se se sparga din caus'a fanatismului catoru-va visatori de republice de ale lui Platone, visatori de aceia, de cari au parte ici-colea si romanii. Intr'aceea congressulu totu apucase a elabora unu proiectu de manifestu nationale, adressatu catra tóte popórale Europei, carele dupa aceea se vediù publicatu prin diarie. In acelu manifestu comitetulu slaviloru austriaci declara ca scopulu loru este cá: statulu Austriei, intru care maioritatea populatiunei este slava, se se prefaca in statu, de si monarchicu, inse federativu de natiuni cu drepturi egali, asia, cá se satisfaca interessele fia-carei natiuni, se asigure si unitatea monarchiei. Acuma remanea numai, cá se se caute si midiulócele, calile practice, pe care se se póta realisa si aplica theori'a acésta cu bunu resultatu. Bellulu Italiei si bellurile civili n'au mai

*) De ex.: A summa, mely a valornak summáját exceldálná, amittaltassék és csak a capitalis summának depositioja által restituáltassék, a venditornak...... mit rajta ad interim épitene az emptor, ... tartozzék refundálni.... és haszna vételeröl contentálya, ha simpliciter nem leválljá a summát (Aprob. const. art. 16 si mii de acestea).

lasatu nimenui tempu cá se se ocupe de partea practica a acestoru theorii de importantia immensa. Intr'aceea resistenti'a cea mai inversiunata a germaniloru si a maghiariloru, fia-care din alu loru punctu de plecare, se manifestà in contra slaviloru la totu pasulu. Germanii nu voiá se audia de caracterulu slavu alu nici-uneia din provinciile imperiului, maghiarii sciá numai de unu Magyarország unificatu, in care se nu póta fi nici vorba de alti locuitori si cetatieni ai statului afara numai de magyar. Acestea idei, theorii, tendentie nationali si politice fusera in fine ingropate si ele sub cadavrele miiloru de ómeni armati si nearmati, pana ce in fine vení reactiunea absolutistica spre a le astruca pe tóte unele langa altele.

Ideile inse, de si ingropate, nu moru cá corpurile organice, ci stau numai ascunse pe unu timpu óre-care, candu érasi inviua. Fragórea armeloru dela Magent'a si Solferino le-a scosu érasi la lumina, pacea dela Villafranc'a inchiaieta definitivu in 10 Nov. 1859 la Zürich le-a inpinsu in albi'a loru din 1848. In a. 1860, candu cestiunea nationalitatiloru se puse érasi la ordinea dilei, popórale slave ale imperiului apucandu firulu de acolo de unde-lu scapasera in 1849, -si propusera tare si vertosu a scóte la cale uniunea si mai strinsa a loru, pe basea federalismului. Acea uniune strinsa s'a preparatu si in cei diece ani ai absolutismului cu mare diligentia si perseverantia de catra barbatii loru cei de frunte prin scrieri diverse, prin dese conveniri private, prea pucinu observate si prin inmultirea scóleloru nationali. Slavii inse detera si asta-data preste obstacule cumplite din partea germaniloru si a maghiariloru. Aceste dóue elemente, vechi rivale, vediendu-se strimtorate din tóte partile si in periculu comunu de a-si perde suprémati'a usurpata atata timpu, éra anume germanii austriaci candu se vediura delaturati din federatiunea germana (1866), se impacara cu maghiarii pe basea dualismului, si asia trantira, nu la pamentu, ca-ci acésta nu se mai potea, ci numai la pariete, pe slavi si pe romani. Acea catastrofa, acelu evenimentu de trista memoria, in locu de a descuragiá pe slavi, tocma din contra, mai multu ii inversiunà intru atata, catu avura intru nimicu a se arunca dualistiloru amerintiarea in facia dicundu-le: „Tieneti voi minte tirani betrani, ca va mai veni timpulu in care veti cere ajutoriulu bracialoru si alu pungiloru nóstre, candu apoi ve vomu intórce dosulu“ *).

Cu acea portare a loru slavii au castigatu Croatiei autonomi'a pe care o vedemu, éra altoru provincii cislaitane unu gradu mai micu de autonomia si cu aceea cateva drepturi asecurate pentru limbile loru. Déra slavii nici pe de parte nu se afla indestulati numai cu atatea concessiuni. Deci candu vediura densii brutal'a portare a germaniloru in Vien'a si a maghiariloru in B.-Pest'a, se decisera la unu pasu din cele desperate, ca-ci in Maiu 1867 cei mai de frunte barbati ai loru alergara la — Moscva! Déca pana atunci activitatei slaviloru austriaci nu-i competea titlulu de panslavismu, in acelu anu tendenti'a loru panslavistica se manifestà pe facia; scopulu perigrinarei loru era invederatu: castigarea simpathiiloru poporului rus-

*) Vedi „Politik“, „Pokrok“, „Narodni Listi“ etc. —

sescu si la casu de asia, chiaru venire in ajutoriu.

Germanii -si batea jocu pana in anii mai dincóce de tendentiele panslavismului si-lu numia curatu Chimaera, fantasia, visu, visiune. Argumentele loru era, ca slavii suntu despartiti in patru staturi, Russi'a, Germani'a, Austri'a, Turci'a, ca suntu desbinati in patru confessiuni religióse, gr. resariténa, catholica, protestanta, mohamedana, ca territoriele locuite de ei suntu curmate de germani, maghiari si romani, ca se au reu unii cu altii, de ex. polonii cu rusii; déra de candu au vediutu, ca multe din aceste pedece au cadiutu si ca altele se subtiie pe anu ce merge, intre slavi cá si la italiani, cá si la germani, de atunci si nemtii au inceputu se aiba cu totulu altu respectu de panslavismu; anume cei austriaci se infuria cá si maghiarii, candu audu cuventulu acesta.

Asia stà astadi cu panslavismulu. Óre inse care póte se fia opiniunea romaniloru luminati despre tendentiele slaviloru si despre panslavismu? Noi nu o scimu. Ceea ce cunóscemu in acésta materia este numai opiniunea nóstra privata, pe care nu vomu lipsí a o comunica buniloru nostri amici. La loculu acesta observamu numai atata, ca noi in panslavismulu luatu in sensu rusescu nu credemu, prin urmare nici nu ne tememu de elu, pentru-ca realisarea acestuia presupune absolutu bellu universale, bellum omnium contra omnes, in care pangermanismulu va lupta pe viétia pe mórte, chiaru pentru existenti'a sa, si panlatinismulu pentru a sa. Acei giganti -si voru tienea cumpan'a. Ceea ce credemu noi este infiintiarea unui statu slavu meridionale independente, care déca nu va folosi romaniloru, déra de stricatu nu le va strica nici-odata, ca-ci chiaru si se vrea, nu li-ar' potea strica. —

Brasiovu in 12 Augustu 1876.

Pre catu de mari si de sfarimatori se paru a fi domnii din Budapesta in tempu de pace, in impregiurari normali, pre atatu de pigmei si de mici la anima ni se arétà astadi in momente de pericole. Déca nu s'ar mai tiené cate o conferintia prin Vien'a, la care se-i fia permissu si dlui Tisza a luá parte, si déca la porunc'a acestui domnu, care alta-data amblá cu o falca in ceriu si alt'a in pamentu, nu s'ar mai arestá cate unu professoru, advocatu séu notariu serbu, sub cuventu ca a tradatu patri'a maghiara, atunci dieu mai ca amu veni in tentatiune de a crede, ca domnii din olimpulu ungurescu au inchiat'o cu atotu-poternici'a aceea, pre basea careia ne diceau odata, cá se ne luamu traist'a séu desagii in spate, bat'a in mana si se plecamu la Bucuresci. Inse noi acést'a n'o potemu face, se luamu lumea in capu si se lasamu loru stravechiulu nostru pamentu, inse ceea ce facemu si ce nu potemu ascunde ca facemu este, ca ne interessamu multu de celea ce se petrecu la Bucuresci. Dér acésta interessare nu este de a se asemená cu asiá numit'a inclinare séu gravitare catra unu punctu de concentratiune, ci ea este o interessare innocenta, condusa de intentiunea curata, la care se mai associéza si detorinti'a de diurnalistu romanu de dincóce de Carpati, de a informá catu se póte de bine pre publiculu cetitoriu despre faptele si miscarile ce se ivescu in sinulu statului romanu. Acést'a o facu si alti diurnalisti. De gravitare nice prin minte nu ne trece. Dovéda atitudinea nóstra de vr'o diece ani incóce si manifestatiunile nóstre de multiumire cu sórtea, ce ni s'a croitu. Nice Lazaru la usi'a bogatului — vream se dicu in sinulu lui Avramu — nu s'a aflatu mai bine cá noi.

Pentru aceea nice nu voimu a mai perde tempulu cu asemeni imaginatiuni, ci se ne ingrigimu mai bine de cele ce se petrecu aici in statulu nemtiloru si alu unguriloru. Eram se dicu statulu nostru si o patiam, ca-ci comitteamu o calcare de lege. —

Asia déra avemu se notificamu ce ni spunu foile maghiare, ca adeca dlu primu ministru maghiaru Colomann Tisza este chiamatu la Vien'a, unde va sosi si Domnitoriulu dela Ischl si toti ministrii austriaci, care de unde va fi, spre a se tiené unu consiliu. Se dice, ca in acestu consiliu au se se desbata cestiuni de mare importantia, chiaru cestiuni de esistintia pentru statu. Ce ai mai ride se vina la discussiune si cestiunea multiumirei toturoru nationalitatiloru din statu pre basea ecuitatii si a egalei indreptatiri. Marturisimu sinceru, ca in momentele de facia, acést'a n'ar fi o idea rea, ci din contra, dupa parerea nóstra ar fi o idea salutara pentru statu, adeca in casulu acest'a pentru monarchia si popórale sale.

— Totu foile maghiare ne spunu, ca arestarile aceloru barbati serbi, despre cari amu facutu mentiune in numerulu trecutu, s'ar fi facutu numai din caus'a, ca dinsii au beutu cate unu pocalu de vinu in sanetatea principelui Milanu cá imperatu alu serbiloru si ar' fi indemnatu pre cei ce ar fi voitu se asculte de ei, cá se se duca si se se lupte contra turciloru. Numai advocatulu Cassapinoviciu ar fi mai greu compromisu, deórace in harthiele dinsului s'a aflatu decretulu, prin care i se notifica alegerea de conducatoriu alu partitei nationali in loculu lui Mileticiu; s'au mai aflatu apoi la dinsulu cuitantie despre bani intrebuintiati spre scopuri nationali, consemnatiuni de contribuiri si alte scrissori, de unde se vede, ca in tóte orasiele locuite de serbi esistu comitete nationali omladiniste.

Ce dreptate mai este si acést'a, numai dlu Tisza scie! Ungurii potu formá legiuni intregi, spre a se luptá pentru consangenii loru turci, éra serbii se nu póta bè nice unu pocalu de vinu in sanetatea imperatului Milanu, care nu esiste si nice nu credemu se mai vedemu si asemeni imperati. Ungurii potu se aiba comitete nationali si in Panciov'a, pre candu serbii nu potu avé nici acolo, nici in Chichinda, nice nicaiurea. Óre dreptate se fia asta? Pare-ni-se ca-i dreptate, numai de cea ungurésca.

Scirile de pre campulu resbelului suntu interessante numai prin aceea, ca se contradicu de adi pana mane si asiá ne vesséza pana la impacientia, ba ne facu se devenimu chiaru indiferenti facia de cele ce se petrecu de presinte acolo pre campulu sangelui, pana atunci, pana candu nu vomu fi pusi in positiunea de a inregistrá fapte implinite, fapte constatate, ca-ci trebue se marturisimu, ca ne cade greu, a ne face cronicari ai mintiuniloru turcesciungouresci, séu si chiaru serbesci.

Victoriele turcesci din dilele trecute, cari implusera de bucuria pe turcofilii nostri, au perdutu fórte multu din stralucirea ce li se atribuiá in prim'a betía de bucuria. Ce e dreptu, turcii au ocupatu positiunile serbesci dela Zaiciar si Cniazevatiu, inse ei le-au ocupatu fora lupta, fora resistintia, prin urmare aici nu póte fi vorba de victoria si cu atatu mai pucinu de victoria stralucita. Serbii marturisescu, ca s'au retrasu din acele positiuni si le-au lasatu pe man'a turciloru, inse nu de fric'a turciloru, ci din consideratiuni strategice, pentru ca acele positiuni nu offeriau destule avantagie pentru defensiva, si totu-odata faceau, cá poterea armata serbésca se se imparte asiá de tare, incatu deveniá cu totulu impossibile de a operá cu bunu successu.

Acele positiuni nu sunt favorabile nice pentru turci, deórace ei sunt espusi pericolului, de a fi ocoliti de armat'a lui Cernaieffu, — care, cu tóte ca turcii imprasciara scirea cumca ar fi cadiutu in disgrati'a serbiloru, totusi scirile serbesci spunu din contra, ca Cernaieffu nu numai ca n'a cadiutu din grati'a Domnitoriului si nu i s'a luatu comand'a din mana, ci celu fu numitu comandante generalu alu armatei serbesci dela Timocu si din Valea Moravei. Acésta denumire s'a facutu prin decretu domnescu.

Pre de alta parte nu potemu negá, ca retragerea armatei serbesci din positiunile sale dela Zaiciaru si Cniasevtiu a facutu in primulu momentu o rea impressiune asupra poporatiunei din Serbi'a. Pentru aceea ministeriulu a esmisu o proclamatiune catra poporu, unde intre altele se dice: „Inca suntemu departe de a fi perdutu totu. Fortun'a pare ca a parasitu pentru unu momentu pre bravii nostri luptatori, inse dinsii voru recastigá-o fora amanare. Noi vomu luptá contra tiraniei pana la celu din urma omu si cea din urma picatura de sange. Femei! nu ve cugatati la mórtea barbatiloru, a fililoru si fratiloru vostri; stergeti lacrimele si aveti sperantia in Ddieu si in poterea nationale! Cugetati la libertatea patriei, ce avemu se eluptamu!"

Dovéda, ca nice un'a dintre partile belligeranti n'a invinsu, este, ca ideea de interventiune nu se mai agita. De altmintrelea turcii in superbi'a loru protestéza contra acestei idei si dicu, ca dinsii voru face ordine dupa ce voru intrá in Belgradu si voru alungá pre Milanu si guvernulu seu. Pre de alta parte promitu domnii turci, ca principelui Nichit'a nu numai nu-i voru face vre unu reu, ci din contra i voru mai dá si o parte din Herzegovin'a.

Din camer'a romana.

Conventiunea comerciala cu Russi'a. (Capetu). Dupa dlu Cogalniceanu, alu carui discursu l'amu reprodusu in numerulu trecutu, se accordà cuventulu dlui **Missailu.** Dsa dice, ca combatendu conventiunea, nu intielege a fi contra guvernului; din contra dechiara solemnu, ca are deplina incredere in guvernu, pentru ca a realisatu dorinti'a sa, a comitentiloru sei si a tierei intrege, de a lasá alegerile libere. Actulu acest'a nu e facutu de ministeriulu de facia, ci de celu trecutu, si candu va votá contra lui, va regretá necessitatea in care s'a aflatu acestu ministeriu, de a aduce conventiunea acésta la camera. Prin respingerea conventiunei nu se jignesce demnitatea imperatorelui Russiei, pentru ca déca acést'a ar' fi esactu, atunci n'ar' avé de a se mai cere votarea din partea camerei. Ar' votá conventiunea, déca ea ar' regulá numai interesse comerciale, pentru ca nu voiesce, cá Romani'a se remana tributara Austriei. N'o votéza inse, pentru ca este unu complecsu de tratate.

Articulii 1 si 2 suntu essenti'a conventiunei, cari o facu se fia unu pericolu nationalu. Acesti articli dau dreptu supusiloru rusi de ori-ce religiune, d'a se stabilí acì, d'a cumperá si vinde proprietati si asiá ei voru ajutá la realisarea sistemei incepute de Russi'a inainte de regulamentu.

O propunere identica, cá cea din art. 1 si 2 s'a facutu si in camer'a Moldovei, si atunci s'a gasitu unu boieriu betranu, Mihalache Pascanu, care a protestatu, aretandu pericolele vinderii pamentului tierei la straini. Dlu Missailu citesce apoi testualu cuvintele acelea publicate in „Gazet'a Transilvaniei", care — precum dice dsa — pana la 1848 erá singurulu diariu, la care Romanii din Moldov'a si Munteni'a aveau refugiu de a se recorí, de a resuflá, de a scrie ceea ce aveau pe anima.

Dlu ministru de financie **Brateanu** iè apoi cuventulu si dice intre altele: „Observu, ca membrii din opositiune nu suntu intielesi intre sine; unii combatu conventiunea sub cuventu, ca ea sacrifica interessele nóstre economice, adeca nu protege in destulu productiunea nóstra, altii, ca nu e destulu de conforma cu principiulu liberului schimbu. Cu privire la obiectiunea din urma voiu se observu numai cateva cuvinte. Liberulu schimbu alu dlui Ionescu este unu sistemu, care a luatu nascere in acea tiéra, care a ajunsu cu industri'a ei si cu mediulócele de productiune in stare se bata tóte societatile comerciale, si atunci negresitu ca-i da man'a se céra liberulu schimbu, dér' si atunci numai in modu conditionatu, cu reserv'a reciprocitatii. Pe Engliter'a nimeni n'o póte se o oblige a proclamá liberulu schimbu, déca nu-i da reciprocitate. Dér' o tiéra agricola, eminaminte agricola, candu ar' adoptá sistemulu liberului schimbu, s'ar' condamná pentru eternitate se remana clacasia societatiloru industriale.

Acum vinu se respundu la aceia, cari dicu, ca conventiunea acést'a sacrifica tóte interessele nóstre. Dloru, spre a vi aretá catu de slabu este acestu argumentu, n'am de catu a vi ceti cateva cifre statistice, cá se vedeti, care este comerciulu nostru cu Russi'a, cari sunt productele, cu cari se face schimbu intre Russi'a si Romani'a. Vedu inse, ca mi s'a intemplatu si mie, ce s'a intemplatu unui candidatu de deputatu dela Giurgiu, care a depesiatu Mariei sale, ca i s'a furatu professiunea de credintia si nu se mai póte alege deputatu. (Risete). Aveam si eu aci o statistica, pe care acum nu o gasescu; déra ve asecuru, ca in acea statistica, nu dela 1865, ci de atunci de candu au inceputu se fia vamile pe sama statului cá se póta avé unu tablou regulatu, veti vedé, ca totu comer-

ciulu nostru cu Russi'a in esportu si importu nu se urca la mai multu, decatu in casulu celu mai bunu la aprópe trei millióne. — Dloru, Russi'a care este o tiéra de diece ori mai pucinu poporata de catu Romani'a, care produce totu aceleasi producte cá si noi, Russi'a nu póte avé unu comerciu intinsu, decatu tierele cari sunt in conditiuni deosebite de catu ea, pentru ca ea este tiéra agricola si industri'a ei pana acum si póte inca pentru o multime de ani, are se fia inferióra celorlalte tieri. Candu Russi'a ocupá principatele, nu erá vama intre noi si dins'a, nu erau fruntarie, nu erá nimicu. Intrebati pe cei betrani, déca productele Russiei au navalitu vr'odata in Romani'a si au facutu concurintia producteloru nóstre. Nici-odata!

Déca Russi'a ar fi vediutu, ca póte se aiba unu debusieu alu marfuriloru sale la noi de buna sama ar fi cautatu se dobandésca atunci avantagiele, ce credeti ca i le damu astadi, candu erá atotupoternica in Jasi, in Bucuresci si la Constantinopele. Ea inse nu s'a cugetatu la acést'a. Totu asiá a facutu óre si Austri'a? Nu! Austri'a a pusu o persistintia pucinu indatenata, a intrebuintiatu tóte mediulócele, cá se inchiaia conventiunea ce a dobanditu, fiindu ca pentru dins'a acést'a erá o cestiune capitale: ea are in tiér'a nóstra unu importu de 80 de millióne, precandu alu Russiei e numai de doue millióne si diumetate.

Vinu acum la alta imputare, ce se face acestei conventiuni: este vorb'a, dloru, de navalirea vagabondiloru. Ei bine, déca Russi'a ar fi avutu o poporatiune de prisosu, cá se fimu amenintiati de colonisare, ea a fostu stapana ani intregi in acésta tiéra si cu tóte aceste n'a lasatu la noi nici unulu din acele dieci de mii de muscali, cari intrau totu de-un'a la noi cu ostirile rusesci. Mai multu interessu si mai mari avantagie amu avé noi de a trece si a ne asiediá in Russi'a, ca-ci acolo pamentulu este mai largu, conditiunile de a se imbogati sunt mai mari cá la noi, inse noi romanii nu facemu acést'a, pentru ca suntemu inspirati de patriotismu, avemu amorulu pamentului nostru, ne iubimu tiéra si nu suntemu o natiune vagabonda.

Precum se pare, dloru, dvóstra aveti predilectiune pentru israelitulu austriacu, se aiba monopolu de a veni aci, éra celu din Russi'a nu. Se vi spunu inse ceva. Luati istori'a si veti vedé, ca israelitii mergu dela natiunile civilisate si poternice spre societatile slabe si remase in cultura, pre cari póte se le esploateze mai cu inlesnire. In Austri'a israelitii se bucura de tóte drepturile politice, sunt stapani ai pressei si ai financieloru si prin urmare sunt in mare parte stapani si ai politicei, si cu tóte aceste vinu cu gramad'a in tiéra nóstra. Si pentru ce? Pentru ca israelitulu nu alérga dupa drepturi politice, ci dupa bani. Elu scie, ca cine are astadi capitalulu in mana, pe urma are totu. Ei alérga la noi, pentru ca conditiunile in cari se afla poporulu nostru le ofera mai mare inlesnire spre a castigá bani. Déca ne vomu desceptá, ne vomu pune pe lucru, vomu deveni industriosi si nu vomu remané totu postulanti cá astadi, atunci israelitii vore trebui se ne paresésca, la din contra ne voru cotropi, fora a intrebá de drepturi politice. Nu din Russi'a voru veni la noi israelitii, ca acolo au terenu fecundu, ci din Austri'a si Germani'a. (Aplause.) Mi-aducu aminte, ca contele Beust, care a disu ca doue poteri mari sunt in lume, Iesuitii si Israelitii, a voitu odata candu am trecutu prin Vien'a se me véda cu ori ce pretiu dicundu, ca voiesce se véda pe omulu, care a cutezatu se dé peptu cu un'a din aceste doue poteri, pentru ca dinsulu a trebuitu se-si plece capulu naintea loru; elu a voitu se me véda, inse eu n'am voitu.

S'a vorbitu de navigatiune, s'a vorbitu de avantagiele ce ar' resultá pentru Russi'a din acésta parte a conventiunei. Ei bine, dloru, ati datu Austriei dreptulu de navigatiune dela Basarabi'a pana la Verciorov'a si de aci pana la Reni. Acestu dreptu lu are astadi si este faptu implinitu, spuneti-mi déca potemu se-lu luamu? Mi pare reu, ca me siliti se vorbescu asiá in siedintia publica, inse dicu: desfiintiati conventiunea cu Austri'a si sum incredintiatu, ca Russi'a renuncia la conventiunea ce ne cere adi. — Mai bine este déra, dloru, cá acestu dreptu se se acórde la mai multi, ale caroru interesse rivale nu potu lasá pe nimeni d'a abusá de dinsulu. Trebue se profitamu si noi cá si parintii nostri de asemeni impregiurari: nice se ne aruncamu orbesce in bacielele Russiei, nice se lasamu a se infige ghiarele Austriei in anim'a Romaniei. (Aplause).

Eu sum celu de antaiu, care recunoscu, ca domnii din opositiune au sciintia si inteligintia multu mai mare decatu noi. Decatu, domniloru, se ve spunu unu lucru: La 1845, candu me intorceam in tiéra pe Dunare, pe unu batelu austriacu, erá cá capitanu alu acelui batelu unu omu fórte invetiatu, fórte capabile; la carm'a batelului inse, candu intramu pe Dunarea romanésca, am vediutu pe unu tieranu betranu, imbracatu cu ghiéba alba si cu caciula de óia in capu. Atunci am intrebatu pe capitanu: cum puni dta la carma pe unu tieranu romanu, care nare idea nici de astronomia, nici de nimica? Si capitanulu mi-a respunsu: pe oceanu negresîtu m'asiu pune eu la carma, déra pe Dunare punu pe acestu tieranu, pentru ca numai elu cunósce tóte cotisiele, tóte stancele, tóte pericolole acestui riu. (Aplause prelongite). Ei, dloru, se-mi permita dlu Ionescu si ceilalti a le spune, ca déca dloru suntu intilegenti, invetiati, capabili, noi totusi cunóscemu mai bine interessele acestei tieri. (Aplause prelongite). Déca partidulu nationalu liberalu, pre care lu representu, nu va mai avé lipsa de mine, atunci nu voiu mai sta la acestu postu. (Intrerumperi, sgomotu, protestari).

In ministeriu am intratu silitu de dvóstra; am voitu se iesu din ministeriu in momontulu, candu erá se facemu schimbulu ratificatiuniloru conventiunei austriace, inse Dvóstra m'ati opritu. Ceru déra, dloru, se fiti justi, se nu ingrigiti numai de popolaritate. Noi ne-amu sacrificatu sanetatea, averea si o parte mare din viétia pentru tiéra, si suntemu din acea scóla betrana, care dicea: Péra memori'a nóstra, numai tiér'a se traiésca! Eu am disu, dloru, ca de astadi nainte nu am se mai vinu la potere, ca chiaru si acum nu am se stau multu, si catu voiu sta, voiu fi numai representante alu partidului nationalu liberalu, de care se tiene si d. Ionescu, Flev'a si altii; candu acestu partidu se va desbiná, atunci eu me ducu acasa. Veti veni Dvóstra, este rendulu Dvóstra, veti vedé atunci ce poteti da si ce nu poteti da, si ce trebue se faceti. Un'a inse vi recomendu: Se nu promiteti poporului mai multu, decatu i veti poté da, candu veti veni la potere; ca-ci déca veti promite mai multu si nu veti da, atunci poporu u are dreptu se ve omóre cu petri.

In siedintiele urmatórie ale camerei romane s'a discutatu cestiunea punerii sub acusare a fostiloru ministri. In decursulu acestoru desbateri dlu M. Costache Epureanulu a trebuitu se semtia, ca persón'a dsale, care, precum dice „Romanulu“, a facutu mari servitie la restornarea fostului guvernu, nu se bucura de mari si multe simpathii in sinulu camerei nationali-liberale, pentru aceea dinsulu, dechiarandu ca este cá unu „copilu orfanu“ in sinulu camerei, -si va depune demissiunea in manile Domnitoriului si ca colegii sei, conformu usului parlamentariu se voru associá cu acea demissiune. Retragerea dlui Epureanu n'a urmatu deci din altu motivu, decatu din impregiurarea, ca i se paré ca are prea pucini aderinti in camera; asiá dinsulu, cá omu prudinte si bunu patriotu, a preferitu a se retrage, decatu se fia pedec'a bunei intielegeri intre poterea esecutiva si cea legiuitória.

In siedinti'a dela 5 Augustu st. n. noulu cabinetu, ai carui membri i-amu notificatu onorab. publicu in nr. pecedentu, s'a presentatu inaintea camerei, care l'a primitu cu aplause. Dupa cetirea mesagiului de numirea noiloru ministri, primulu ministru d. I. Brateanu a facutu cunoscutu, ca noulu cabinetu, avendu aceeasi sorginte cá celu de sub presiedinti'a dlui Epureanu, nu póte se aiba decatu aceeasi programa, a partitului nationale liberale. Amenuntele programei le va desvoltá mane. (Vedi program'a mai la vale. Red.) Dupa acést'a d. Fleva esprimà in numele camerei recunoscinti'a si gratitudinea ei facia de dlu M. C. Epureanu pentru servitiulu ce l'a facutu libertatiloru publice. Dlu M. Costache se simte fórte semtitoriu la acésta manifestatiune a camerei si da espressiune dorintiei, de a vedé si mai bine intarite garantiele constitutionali. — Dlu Brateanu i respunde, ca incatu pentru intarirea drepturiloru si a garantieloru constitutionali, lu va gasí totudeun'a alaturea cu dsa.

Program'a noului ministeriu alu Romaniei.

Domniloru deputati!

Veniti la guvernu in urm'a retragerii cabinetului dela 27 Aprile, Mari'a S'a Domnitoriulu a binevoitu cá noulu ministeriu, espresiunea fidela a esigintieloru parlamentarie, se continuie politic'a liberale inaugurata prin represintatiunea natiunii din senatu si din camera.

Respectulu sinceru si scrupulosu alu constitutiunii si alu legiloru va fi poterea pe care ne vomu spriginí. Acestu respectu este intr'unu statu garanti'a cea mai poternica a moralitatii, fara de care popórale nu se potu intarí, garanti'a cea mai poternica a libertatiloru publice, cari singure potu conduce spre o propasire certa.

Vomu cautá a aduce, prin o administratiune onesta si intielépta, vindecarea releloru de cari tiér'a sufere.

Descentralisarea, promisa de constitutiune, trebuie se devie unu adeveru. Departe d'a imputiná sicuranti'a si bun'a ordine, ea va dá, speramu, aceea ce ne lipsesce astadi, o satisfacere mai imediata a intereseloru locale, simplificandu mecanismulu administratiunii.

Ameliorarea situatiunii tesaurului publicu va fi obiectulu ingrigiriloru si silintieloru nóstre constante. Astadi nu mai e de ajunsu a administrá bine si consciintiosu diferitele sorginti de venituri publice. Ceea ce se cere imperiosu de tiéra este, se marginimu chieltuielele statului si se facemu economii insemnate. Vomu fi nevoiti déra a renunciá chiaru la chieltuieli, cari in impregiurari normale potu fi cu dreptu reclamate. Tînt'a nóstra neclintita va fi a ne restringe in veniturile reale, de cari potemu dispune, a nu ingreuiá pe cetatieni prin noue dari si a ajunge la realisarea unei drepte si ecitabile asiediari a impositeloru statului.

Aceste suntu principiale cari ne voru conduce in politic'a nóstra din intru.

In catu privesce relatiunile nóstre esterióre, o stricta neutralitate mantienuta prin veghiarea neadormita asupr'a sicuritatii publice si a fruntarieloru, va fi obiectulu constantei nóstre preocupari.

Speramu ca, pe aceste base, vomu avé concursulu corpuriloru legiuitóre, pentru a poté invinge dificultatile ce vomu intempiná negresitu in impregiurarile in cari ne aflamu.

Sieica-mica in 23 Iuliu 1876.

Prea stimate Dle Redactoru! Ve rogu cu tóta onórea se dati locu in colóunele pretiuitului diariu ce redactati urmatóriloru sire: Administratiunea fundatiunei scólei gr. cath. romane din Sieic'a mica, protopopiatulu Mediasiului, care si-a inceputu activitatea in 23 Ianuariu a. c., in 8 Iuliu fù surprinsa cu o epistola dela dlu professoru preparandiale din Zelau, Gavrile Trifu, prin care ne anunciá tramiterea generóseloru oferte in favórea fundatiunei scólei nóstre confessionale romane din partea urmatoriloru prea stimati domni: Andreiu Czibenszky adv. 2 fl.; Gavrile Trifu profes. preparandialu, Teodoru Nichita, Iuon Nichita, E. Popu si Davidu Popu din Tresnea cate 1 fl. v. a. F. Albert 50 cr. V. Vopu si Ipathe Theodorescu cate 30 cr. la-olalta 8 fl. 10 cr. v., care suma amu si primit'o curendu dupa aceea si in 21 Iuliu a. c. amu si elocat'o spre fructificare. — Primésca deci prea stimatii domni calduros'a nóstra multiumita publica pentru generósele contribuiri, si in specie dlu profes. Trifu se binevoiésca a primi espressiunea nóstra de recunoscintia pentru ostenel'a ce si-a luatu intru a castigá acestu ajutoriu pre sam'a scólei nóstre.

Imitati frati romani acestu actu demnu de imitatu si cu osebire voi domni invetiatori de pre la institutele poporului romanu mari si mici luative ostenéla a deschide baremi ocasionalmente asemeni cóle de contribuire pentru fundatiuni scolas-

tice, cá cu tempu fia-care scóla confes. rom. se fia in stare a-si plati pre invetiatorii sei din fundatiunea sa, éra nu din zelógele bietului poporu asupritu, si cá asiá poporulu se se póta mai cu inlesnire luminá si cultivá, cá se nu dispara in undele elementeloru straine, cari stau a-lu cotropi.

Cu acésta ocasiune de nou apellamu la sprigiaulu iubitoriloru de cultura, a ne ajutá cu sucursu materialu modest'a nóstra fundatiune, infiintiata in acestu anu, éra barbatii de litere a ne tramite cate unu esemplariu din opurile loru pre sam'a bibliotecei nóstre basericesci-scolastice. —

Florianu Muntenescu parocu si presied. comit. adm., Iosifu Comanu cassariu, Ioanu Campeanu controloru, Chirionu Popa membru de incredere.

Onorab. Redactiune! Comitetulu despartiementului XI alu Associatiunei transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu va tiené adunarea generala la 11 lunei lui Septembre; prin urmare cu tóta stim'a sunteti rogatu, se binevoiti a aduce la cunoscinti'a onorab. publicu terminulu amintitu precum si programulu urmatoriu alu obiecteloru pertractande:

PROGRAMULU

obiecteloru pertractande in adunarea generala a despartiementului XI, ce se va tiené la 11 Septembre in Sîmleulu-Silvaniei:

1. Discursu de deschidere rostitu de reverendiss. dnu presiedinte.
2. Reportulu comitetului despre activitatea sa, si alu cassariului despre tacsele incurse.
3. Esmiterea unei comissiuni, pentru revederea cassei, incassarea tacseloru, si inscrierea membriloru noui.
4. Intregirea comitetului.
5. Propuneri.
6. Defigerea locului unde se se tiena adunarea generala pe anulu venitoriu.
7. Cuventu de inchidere.

Datu din siedinti'a comitetului tienuta la 30 Maiu 1876 in Sîmleulu-Silvaniei.

Alimpiu Barboloviciu m. p.,
vicariulu Silvaniei si director. desp. XI.
Vasiliu Popu,
actuariu.

Mai nou.

De pre campulu de lupta n'avemu pana in momentu nimicu remarcabilu. Resumatulu momentanu este: muntenegrinii si insurgentii din Bosni'a batu pe turci si turcii batu pe serbi — déca este adeveratu.

Diariulu „N. fr. Presse" comunica, ca Russi'a ar fi provocatu pe Itali'a si Franci'a, cá se faca pasii necessari pentru pregatirea interventiunei; Franci'a ar fi refusatu din motivu, ca acésta recercare nu provine directu dela Serbi'a.

— Unu telegramu din Turnulu Severinului adressatu diariului „Romanulu" din Bucuresci comunica, ca acelu orasiu romanescu este dejá inundatu de serbi, mai cu séma femei si copii, refugiati pe pamentulu romanu de fric'a turciloru.

Numerulu acestoru refugiati se urca dejá la 20 de mii, si sunt mai vertosu romani din Serbi'a.

— Pentru ajutorarea acestoru refugiati s'a votatu de catra camer'a Romaniei unu creditu de 10—20 de mii lei.

— „Coresp. politice" i se scrie din Petrupole, ca numirea lui Ioanu Cantacuzenu de aginte diplomaticu alu Romaniei la curtea imperiale din Petrupole, a fostu primita acolo cu placere. Domnii de acolo fura surprinsi de atentiunea guvernului romanu, care a numitu in acelu postu pre unu barbatu, din a carui familia se afla o ramura asiediata in Russi'a si mai multi membri ai acestei familie au facutu Russiei servitie diplomatice si militari. — In legatura cu acést'a notificamu, ca de aginte diplomaticu alu Romaniei la Berlinu s'a denumitu dlu Liteanu.

Pretiurile piacei

in 11 Augustu 1876.

Mesura	Speciea fructeloru		Pretiulu fl.	Pretiulu cr.
Hectolitre	Granu	fruntea	8	18
		midiulociu	7	50
		de diosu	6	80
	Mestecatu		5	96
	Secara	fromósa	4	42
		de midiulocu	4	14
	Ordiulu	frumosu	4	14
		de midiulocu	3	86
	Ovesulu	frumosu	3	20
		de midiulocu	3	10
	Porumbulu		3	98
	Meiu		3	98
	Hrisca		—	—
	Mazerea		—	—
	Lintea		—	—
	Faseolea		—	—
	Sementia de inu		—	—
	Cartofi		2	92
1 Chilo	Carne de vita		—	36
	„ de rimatoriu		—	42
	„ de berbece		—	24
100 Chilo	Seu de vita prospetu		30	—
	„ „ „ topitu		—	—

Cursurile

la bursa in 11 Augustu 1876 stá asia:

Galbini imperatesci — —	5 fl. 92	cr. v. a.
Napoleoni — — —	9 „ 85	„ „
Augsburg — — —	103 „ 20	„ „
Londonu — — —	123 „ 90	„ „
Imprumutulu nationalu —	70 „ 10	„ „
Obligatiile metalice vechi de 5%	66 „ 40	„ „
Obligatiunile rurale ungare	73 „ 20	„ „
„ „ temesiane	72 „ 50	„ „
„ „ transilvane	73 „ 50	„ „
„ „ croato-slav.	84 „ 50	„ „

Anunciu de licitatiune.

In **8/20 Augustu** 1876 la **11 óre** inainte de amédiu se va tiené in cancelari'a comunale din Pareu langa Siercai'a licitatiune minuenda publica a edificarii unei nóue baserice gr. or. romane in numit'a comunitate.

Spesele de edificare suntu urmatóriele:

		fl.	cr.
1.	Pentru lucrulu de zidari, fora materialu	6700	—
2.	„ „ „ petrari dimpreuna cu materialulu	88	80
3.	Pentru lucrulu de lemnariu, fora materialu	1055	—
4.	Pentru lucrulu de mesari	592	—
5.	„ „ „ lacatariu si fauru	1423	50
6.	„ „ „ tinicheria	993	—
7.	„ „ „ sticlari	227	40
8.	„ „ „ cimentari	200	—
	Laolalta	11279	70

Cá vadiu suntu de a se depune 5% ale sumei de esclamare. Inainte de inceperea licitatiunei se primescu si offerte sigilate, provediute cu vadiulu corespundietoriu si timbrate.

Conditiunile de licitatiune dimpreuna cu planurile si preliminariulu facutu se potu vedé cu 14 dile inainte de licitatiune la officiulu parochialu din Pareu.

Pareu 16/28 Iuliu 1876. 3—3

Comunitatea basericésca gr. or.

Nr. 133 ex 1876. 3—3

Concursu.

Pentru ocuparea unui postu de invetiatoriu la scól'a normale dein Naseudu cu salariulu anuale de 500 fl. v. a., se scrie concursu cu terminulu de insinuare pana in **26 Augustu** cal. n. 1876.

Suplicele si documentele concurentiloru despre aplicarea loru pre terenulu invetiatorescu, si despre activitatea loru de pana acuma, suntu a se asterne la Comitetulu administratoriu de fondurele scolare dein Naseudu pana la terminulu statoritu.

Deintre concurenti va fi preferitu acela, care va documenta ca a depusu prescrisulu esamenu de cualificatiune, ca este aptu a propune in tóte trele limbile patriei, si care despre portarea de pana acuma produce documentele cele mai indestulitóre.

Din siedinti'a comisiunei fonduriloru scolarie tienuta la Naseudu in 29 Iuliu 1876.

Presiedintele: Gregoriu Moisilu, vicariu.
Secretariulu: Tom'a Mihalc'a

Redactoru respundietoriu si Editoru
IACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tipariulu lui
IOANE GÖTT si fiiu HENRICU.